

מעדותו של ולטר צבי בכרך על ההדרדרות במצבו של האב במחנה

אושוויץ

ולטר צבי בכרך, יליד חנאו (Hanau), גרמניה, 1928.

העד למד ב'תלמוד תורה' של הרב קרליבך בגרמניה, אך לאחר ליל הבדולח עברה משפחתו להולנד. בשנת 1940 גורשה משפחתו למחנה וסטרבורק ובשנת 1943 הועברה לצ'ינה למחנה טרזינשטט. העד גורש לאושוויץ ולאחר מכן הועבר לגרמניה לעבודות כפיה. בשנת 1945 צעד בצעדת המוות לכיוון הסודטים, שוחרר על ידי הצבא האמריקני, ובשנת 1946 עלה לארץ ישראל.

...בתוך אושוויץ, בתוך האפל-פלאץ [=כיכר המסדרים], פתאום היו סלקציות, זה לא הסלקציה המפורסמת שרואים אותה. כשהיית בפנים, הם עשו פתאום עוד פעם סלקציה. אני חייב להקדים לזה משהו: כעבור כמה ימים של "אפל", נתנו לנו להסתובב, להתהלך. סקלטונים, שלדים התהלכו. ופתאום עמדתי לפני אבא, זה היה סיפור. עמדתי לפני אבא, בלי שערות, בלי שום דבר, אבל מה, אתה מכיר את האבא שלך. ואחי, אנחנו תמיד הלכנו יחד, אני לא יודע מה קורה, אבל הוא עמד שם. ואני שואל אותו, ואני לא מקבל תשובה, האיש איננו מדבר. אבל צריך, בכל זאת, באיזשהו אופן. אנחנו לוקחים את אבא הצידה. ואחי, איכשהו, הצליח להוציא ממנו, הוא בא עם אימא, ואת אימא הוציאו מתה מהקרן. את זה הוא יודע. ואין לא יותר מה להגיד בעולם הזה - כך הוא אמר לאחי, ומאז לא דיבר. האיש לא דיבר מילה יותר. והייתי עוד הרבה זמן אתו יחד. כשהייתה הסלקציה, היינו שלישייה, הפכנו לשלישייה, כנראה גם הס"ס והקאפו ראה שאנחנו שלישייה. ובסלקציה, לקחו אותי. ובלילה, בזרקורים, רואה את אבא שלי ואת אחי עומדים מאובנים, כי הכל הולך צ'יק-צ'ק. סלקציה, פירושו הדבר, ישר אתה צועד ל"מקום". ואני צעדתי לעבר הקרמטוריום, ואני הסתובבתי, אני זוכר את זה עד היום. זה הלך כל כך מהר הכל. ולפני המקום, במרחק מסוים, ניגש אלי לאט לאט קאפו, קטן, פולני. (אני היום רואה אותו בדיוק, אני יכול לצייר אותו). ומכה אותי, ומה זה מכה אותי? "פק-פלייש", עם אלה. ותוך כדי מכות, הוא מחזיר אותי לאחי ואבא. אי אפשר להבין את זה, אבל הוא החזיר אותי במצב כזה, שאני בסכנת נפשות במצב כזה, אם רואה אותו איש ס"ס וכולי. תביני מיד מדוע אני מספר לך על מנטליות, על חברות ועל איזושהי שותפות. האסירים האחרים פשוט הסתירו אותי. אני הייתי באיזשהו מקום, אבל לא ראו אותי. אני זוכר עוד, אני לא יודע מאיפה היה להם, איזה סמרטוט, או משהו (הרי לא היה שום דבר), וניקו אותי קצת, שלא אבלוט. אבל החזירו אותי, האיש הזה החזיר אותי לעמוד עם אחי. להסביר את זה? אני לא יכול.

ש. אבא מגיב למשהו?

ת. כן. הוא לחץ לי חזק את היד, אבל הוא לא מדבר. הוא לא דיבר. לחץ לי נורא חזק את היד.

ש. כמה זמן נמשכה התקופה הזאת של השהות שלך באושוויץ, עד הסלקציה הזאת. כמה זמן אתה מעריך?

ת. אני לא זוכר כמה זה היה.

ש. אנחנו מדברים על שבועות, או על יותר?

ת. כמה שבועות, משהו כזה. כאן אני לא יכול לדייק.

ש. ולמעשה, בכל התקופה הזאת, לא עשיתם דבר, אתם רק הסתובבתם, או עמדתם?

ת. שום דבר. היה סבל. ואחר כך כל כך שמחתי עם העמידה, אחרי המקרה הזה. הייתה - עכשיו מנטלית - תראי, זה לא נאמר, אבל הנה, למה הם הסתירו אותי? מי מכיר את מי? שם כל אחד דואג לעצמו, משעה לשעה, למה הקאפו עשה מה שעשה? אין לי על כך תשובה עד היום, אני משער לי, שהוא ראה שאנחנו שלושתנו יחד, משום מה, באיזשהו מקום, זה עורר בו איזה רגש אנושי, איך אני יכול אחרת להסביר? לא מכיר את האיש, לא ראיתי את האיש. אז באים לי עם כל מיני דברים על השגחה וכולי, אולי אני אינני יודע, אני את זה אינני יודע. אבל אני יודע, שבמפורש, ואם הס"ס רואה שמכים יהודים, לא מתערבים. אני משער לי היום מה קרה לאבא כשהוא ראה, זה קורה לעיני אבא, שלא לדבר על אחי. היינו השלישייה הזו באושוויץ. זה היה אחד הדברים הקשים שאני חוויתי. אני חוויתי במותו של אבא, לא מוות טבעי. אבל התקופה הזאת - את יודעת מה - כשאנחנו, בתור ילדים, אתה לא מדבר אליו, כי אתה יודע שהוא לא ישיב. זו גם תגובה מנטלית, לא נוראה, של סבל אישי נוראי.

ש. ייאוש עמוק?

ת. ייאוש, מה זה ייאוש? והוא הולך. אני לפעמים חשבתי על זה, "למה אתה לא מדבר עם הבנים שלך?" האיש איבד כל רצון של חיים. הוא פעל והלך מוטורית, ואנחנו דאגנו לו, כמו לצמח. מה יכולת יותר לעשות? אבל לכן, את יודעת, אני כל כך מסכים עם מה שאמר יהודה באואר, שהדה-הומניזציה לא הייתה בנו, הדה-הומניזציה שייכת לנאצים. הם ניסו להוריד אותנו, בעצם, לדרגה של לא אדם, אבל הם לא הצליחו. תראי, אנחנו תפקדנו, אנחנו הגנו על אבא, מה זה הגנו? החזקנו ביד. אבל התגובה שלו היא גם אנושית, היא קשה. אבל היא אנושית.

מקור: ארכיון יד ושם 0.3/11954